

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 296/09-70

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. novembra 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Róbertom Slamkom, Radlinského 29, Dolný Kubín, pre namietané porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 11 C 14/2002 z 21. marca 2006, rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5 Co 262/2006 zo 6. septembra 2007 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 51/2008 zo 7. apríla 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. júna 2009 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6

ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš (ďalej aj „okresný súd“) sp. zn. 11 C 14/2002 z 21. marca 2006, rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej aj „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 262/2006 zo 6. septembra 2007 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Cdo 51/2008 zo 7. apríla 2009 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutia“).

Ústavný súd doručení sťažnosť uznesením sp. zn. II. ÚS 296/09 zo 17. septembra 2009 odmietol. Odmietnutie sťažnosti bolo založené na dvoch dôvodoch. Vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu, ktorým došlo iba k procesnému odmietnutiu prerokovania dovolania sťažovateľa, ústavný súd po vecnom prieskume sťažnostných námietok dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti tejto časti sťažnosti a vo vzťahu k napadnutým rozhodnutiam okresného súdu a krajského súdu k vecnému prieskumu námietok ani nepristúpil, keďže v tejto časti považoval sťažnosť za oneskorene podanú. Uznesenie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 296/09 zo 17. septembra 2009 sťažovateľ napadol sťažnosťou č. 14190/10 na Európskom súde pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), v ktorej namietal porušenie čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru. Európsky súd pre ľudské práva rozhodnutím *Franek v. Slovakia* z 11. 2. 2014 vyslovil, že ústavný súd rozhodnutím sp. zn. II. ÚS 296/09 zo 17. septembra 2009 porušil právo sťažovateľa na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Porušenie čl. 13 dohovoru vo veci vyslovené nebolo, keďže to ESLP vzhľadom na vyslovenie porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru nepovažoval za nutné (bod 63 rozhodnutia ESLP, pozn.). Vyslovenie porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru považoval ESLP zároveň za dostatočnú satisfakciu (bod 67 rozhodnutia ESLP, pozn).

V odôvodnení svojho rozhodnutia ESLP analyzuje judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa vzájomného vzťahu sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a dovolania podľa Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ako aj zachovania lehoty dvoch mesiacov podľa § 53 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

V relevantnej časti rozhodnutia ESĽP uviedol:

«V dôsledku odmietnutia sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu odvolacieho súdu, ústavný súd vylúčil zo svojho prieskumu časť námietok, ktoré sťažovateľ uplatnil, a síce týkajúcich sa namietaného nespravodlivého posúdenia veci samej súdom prvého stupňa a odvolacím súdom a posúdenia spôsobilosti účastníkov (bod 55 rozhodnutia ESĽP, pozn.).

Vzhľadom na vyššie uvedené, Súd dospel k záveru, že odmietnutím časti sťažnosti sťažovateľa, mu ústavný súd zabránil uplatniť svoje právo a účinne využiť dostupný právny prostriedok podľa čl. 127 ústavy, pokiaľ ide o relevantné aspekty predmetného konania. Sťažovateľove „právo na súd“ bolo takto porušené.

Z toho dôvodu došlo k porušeniu článku 6 ods. 1 (bod 56 rozhodnutia ESĽP, pozn.).»

Vzhľadom na to, že z rozhodnutia ESĽP nie je zrejmé, či ústavnému súdu toto rozhodnutie založilo povinnosť opätovného preskúmania vlastného uznesenia sp. zn. II. ÚS 296/09 zo 17. septembra 2009 v zmysle § 75b zákona o ústavnom súde, ústavný súd pristúpil na základe návrhu sťažovateľa doručeného 23. mája 2014 k povoleniu obnovy konania, a to nálezom sp. zn. II. ÚS 218/2016 z 11. mája 2016, ktorým zrušil svoje vlastné uznesenie sp. zn. II. ÚS 296/09 zo 17. septembra 2009 a vec vrátil ústavnému súdu na ďalšie konanie.

Z podanej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ ako súdny exekútor na návrh oprávnených [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], viedol pod sp. zn. EX 63/2000, EX 64/2000 a EX 65/2000 exekúciu proti povinnému – [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „povinný“). Sťažovateľ vykonal u povinného súpis hnutelných vecí (motorové vozidlá, kancelárska a výpočtová technika a hardvérové príslušenstvo), ktoré odňal z voľnej dispozície povinného. Niektoré motorové vozidlá, ktoré boli preukázané majetkom spoločnosti [REDAKOVANÉ], boli z exekúcie vylúčené. Ostatné hnutelné veci (ďalej len „spísané hnutelné veci“) boli prevezené z [REDAKOVANÉ] do priestorov prenajatých oprávneným [REDAKOVANÉ], z dôvodu, že sťažovateľ ich nemal kde uschovať, kde boli sťažovateľom zapečatené a ponechané. Následne 13. marca 2001 vydal sťažovateľ upovedomenie o výške určenej ceny spísaných vecí. Krajský súd v Bratislave uznesením

sp. zn. 3 K 264/00 z 30. marca 2001 na povinného vyhlásil konkurz, dôsledkom čoho bolo exekučné konanie zo zákona prerušené, pretože išlo o konanie začaté pred vyhlásením konkurzu týkajúce sa majetku patriaceho do podstaty [§ 14 ods. 1 písm. d) zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov]. Vstup povinného do konkurzu oznámil správca konkurznej podstaty povinného (ďalej len „správca“) sťažovateľovi listom z 10. apríla 2001 a vyzval ho na vydanie spísaných hnutelných vecí. Sťažovateľ listom z 11. mája 2001 správcovi oznámil, že spísané hnutelné veci si môže prevziať v mieste ich uskladnenia 15. mája 2001. [REDAKOVANÉ], v čase, keď mali byť spísané hnutelné veci vydané, však v prítomnosti sťažovateľa a zástupcu správcu vyhlásila, že spísané hnutelné veci správcovi nevydá z dôvodu, že si na ne uplatňuje zádržné právo, keďže má voči úpadcovi dosiaľ neuhradenú pohľadávku. [REDAKOVANÉ], bola sťažovateľom poučená, že takýto jej postup je v rozpore so zákonom, a sťažovateľ ju následne listom z 21. mája 2001 vyzval, aby vydala spísané hnutelné veci správcovi. [REDAKOVANÉ], odpovedala sťažovateľovi listom z 21. mája 2001 a uviedla, že spísané hnutelné veci správcovi nevydá, pretože si na nich riadne uplatnila zádržné právo. Sťažovateľ opätovne žiadal spoločnosť [REDAKOVANÉ], listom z 26. mája 2003, aby vydala veci správcovi, a uviedol, že spoločnosť [REDAKOVANÉ], je detentorom spísaných hnutelných vecí a zo zákona je povinná spísané hnutelné veci vydať správcovi. K vydaniu vecí správcovi však nedošlo.

Z obsahu spisu okresného súdu sp. zn. 11 C 14/2002 vyplýva, že správca doručil okresnému súdu 21. januára 2002 žalobu, ktorou sa domáhal proti sťažovateľovi vydania rozsudku, ktorým bude sťažovateľovi uložené vydať žalobcovi spísané hnutelné veci a nahradiť mu trovy konania. Sťažovateľ tvrdí, že žalobca v tomto konaní žiada vydať i niektoré veci, ktoré povinnému nespísal a ani neodobral, a to softvérové príslušenstvo uvedené v žalobe v bodoch 232 až 250. V žalobe v bodoch 1 až 231 bolo uvedených sedem motorových vozidiel, počítače, monitory, tlačiarne, klávesnice, záložné zdroje, skenery, kopírovacie stroje a kancelársky nábytok.

Okresný súd rozsudkom č. k. 11 C 14/2002-114 z 21. októbra 2003 žalobe v celom rozsahu vyhovel. Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie a krajský súd

Rozsudok okresného súdu č. k. 11 C 14/2002-242 z 21. marca 2006 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 5 Co 262/2006-283 zo 6. septembra 2007 nadobudol právoplatnosť 10. decembra 2007.

Na základe tohto rozsudku vedie proti sťažovateľovi exekúciu pod sp. zn. EX 385/08 súdny exekútor [REDAKOVANÉ], ktorý vydal 20. januára 2009 upovedomenie o začatí exekúcie.

Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie. Tvrdil, že nie je v spore pasívne legitimovaný. Rozsudok okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu mu ukladá povinnosť, ktorú nemôže splniť, pretože nie je detentorom spísaných hnutelných vecí. Uložiť povinnosť vydať vec možno iba tomu, u koho sa vec nachádza. Navyše, okresný súd vo veci rozhodol v neprítomnosti sťažovateľa napriek tomu, že sťažovateľ svoju neúčast' na pojednávaní ospravedlnil a pojednávanie žiadal vopred odročit', a tým mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Súdny nevzali do úvahy ani to, že spoločnosť [REDAKOVANÉ], žalobcovi faxom z 13. októbra 2005 oznámila, že spísané hnutelné veci si môže prevziať, a túto skutočnosť oznámil žalobcovi obratom i sťažovateľ. Napriek tomu si správca spísané hnutelné veci v tejto situácii neprevzal. Za tejto situácie odpadol predmet sporu. Okresný súd navyše vydaním rozsudku č. k. 11 C 14/2002-242 z 21. marca 2006 nerešpektoval právny názor už skôr vyslovený krajským súdom v uznesení sp. zn. 5 Co 65/04 zo 14. apríla 2005. V doplnení dovolania zo 7. januára 2008 sťažovateľ uviedol, že súdy vôbec nevzali do úvahy to, že správca nemal na konanie aktívnu legitimáciu, pretože žiadny právny predpis neukladá povinnosť tretím osobám vydať majetok patriaci do podstaty správcovi, tretie osoby sú povinné iba správcovi umožniť jeho spísanie a ohodnotenie.

Najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Cdo 51/2008 zo 7. apríla 2009 dovolanie sťažovateľa odmietol a zaviazal ho nahradiť trovy dovolacieho konania žalobcovi.

Uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 51/2008 zo 7. apríla 2009 nadobudlo právoplatnosť 30. apríla 2009.

Porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu č. k. 11 C 14/2002-242 z 21. marca 2006, rozsudkom krajského súdu č. k. 5 Co 262/2006-283 zo 6. septembra 2007 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 51/2008 zo 7. apríla 2009 odôvodnil sťažovateľ tým, že okresný súd vec nesprávne právne posúdil, pretože neprihliadol na ustanovenie § 126 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého vlastník veci sa môže domáhať vydania veci od osoby, ktorá vec neoprávnene zadržáva, a spísané hnutelné veci nemal vo svojej dispozičnej sfére sťažovateľ, čo v konaní bolo aj preukázané. Okresný súd neprihliadol na nesplnenie náležitostí reivindikačnej žaloby, pretože žaloba v tejto veci smerovala proti subjektu, ktorý v spore nebol pasívne legitimovaný, jednotlivé veci, ktorých vydanie bolo predmetom konania, neboli dostatočne individualizované a v konaní nebola preukázaná ani aktívna legitimácia žalobcu a jeho vlastníctvo k predmetu konania. Okresný súd, hoci bol viazaný skorším uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Co 65/04 zo 14. apríla 2005, nevychádzal z právneho názoru v ňom vysloveného. Okresný súd vychádzal z toho, že medzi sťažovateľom a spoločnosťou [REDAKOVANÉ], bola uzatvorená zmluva o úschove, hoci takýto záver nemá oporu v obsahu spisu, a preto ani spoločnosť [REDAKOVANÉ], nemala povinnosť spísané hnutelné veci vydať iba sťažovateľovi. Bola povinná vydať ich aj správcovi konkurznej podstaty úpadcu. Ďalej okresný súd vykonal pojednávanie v neprítomnosti sťažovateľa, hoci sa tento riadne z neúčasti na ňom ospravedlnil a požiadal o jeho odročenie, a na tomto pojednávaní vykonal výsluchom konateľa spoločnosti [REDAKOVANÉ], a správcu dôkazy, ktoré mali pre rozhodnutie vo veci zásadný význam. Krajský súd svojím rozsudkom č. k. 5 Co 262/2006-283 zo 6. septembra 2007 úplne poprel vlastný právny názor vyslovený v uznesení sp. zn. 5 Co 65/04 zo 14. apríla 2005. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Cdo 51/2008 zo 7. apríla 2009 neposkytol ochranu právam sťažovateľa, ktorý svoje dovolanie odôvodnil aj dôvodom podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku, teda tým, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, keď okresný súd vykonal pojednávanie a zásadné dôkazy v jeho neprítomnosti, hoci sa riadne z neúčasti na pojednávaní ospravedlnil a požiadal o jeho odročenie.

Na základe uvedeného sťažovateľ v petite sťažnosti žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 11 C 14/2002 z 21. marca 2006, rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5 Co 262/2006 zo 6. septembra 2007 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 51/2008 zo 7. apríla 2009 bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby napadnuté rozhodnutia zrušil a aby sťažovateľovi priznal primerané finančné zadosťučinenie v celkovej sume 60 000 € a náhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 75b ods. 2 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd zistí, že z rozhodnutia orgánu medzinárodnej organizácie vyplýva povinnosť opätovného preskúmania napadnutého rozhodnutia ústavného súdu, svojím nálezom obnovu konania povolí a napadnuté rozhodnutie ústavného súdu zruší. Ústavný súd môže zrušiť aj ďalšie rozhodnutia ústavného súdu vydané v pôvodnom konaní, ak to vyplýva z právneho názoru vysloveného v rozhodnutí orgánu medzinárodnej organizácie a je to potrebné na dosiahnutie účelu obnovy konania.

Podľa § 75b ods. 3 zákona o ústavnom súde ak na základe návrhu na obnovu konania Ústavný súd obnovu konania povolí, znovu prerokuje pôvodný návrh na začatie konania podľa príslušných ustanovení tohto zákona, pričom vychádza z právneho názoru vysloveného v rozhodnutí orgánu medzinárodnej organizácie.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) pritom možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 453/2011).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

Predmet sťažnosti možno vymedziť takto: Sťažovateľ ako súdny exekútor odňal povinnému v prebiehajúcej exekúcii hnutelné veci, ktoré previezol na iné miesto, na ktorom ich zapečatené ponechal. Okolnosti prípadu boli také, že miesto, na ktorom boli predmetné hnutelné veci ponechané, mal oprávnený z exekúcie v prenájme od tretej osoby. Po vyhlásení konkurzu na majetok povinného došlo *ex lege* k prerušeniu exekučného konania a správca konkurznej podstaty si zapečatené veci v súlade s príslušnou právnou úpravou žiadal vydať. K vydaniu vecí správcovi konkurznej podstaty za účasti sťažovateľa aj oprávneného nedošlo z dôvodu, že pri akte vydávania vecí si oprávnený na zapečatené veci uplatnil zádržné právo, keďže tie sa nachádzali ponechané v „jeho“ prenajatých priestoroch, teda toho času boli v jeho detencii.

Všeobecné sudy vec rozhodli tak, že sťažovateľ bol povinný zapečatené veci správcovi konkurznej podstaty vydať.

Sťažovateľ sa v celom priebehu konania bránil tým, že on nemal zapečatené veci vo svojej dispozícii, a preto nemohol byť povinný ich nikomu vydať. Inak povedané, sťažovateľ prehodil „horúci zemiak“ do rúk oprávneného v exekúcii s odôvodnením, že predsa to bol on, ktorý zapečatené veci zadržal. Právne svoje konanie odôvodňoval jednak tým, že keďže bolo exekučné konanie prerušené, on vo veci ako súdny exekútor nekoná a nemá s ňou nič spoločné, a ďalej tým, že reivindikačná žaloba správcu konkurznej

podstaty, ktorá ho označovala ako pasívne legitimovaného na vydanie vecí, je absurdná, keďže on nebol ich detentorom.

Ostatné námietky považoval ústavný súd za podružné tomuto vymedzenému kardiálnemu problému a z neho vychádzajúce.

Rozhodnutie ESLP bolo zamerané iba na procesný aspekt porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 296/09 zo 17. septembra 2009. Ústavný súd podľa názoru ESLP zvolil vo veci taký procesný postup vo vzťahu k napadnutým rozhodnutiam okresného súdu a krajského súdu, ktorý vo svojom dôsledku vyústil vo vecné nepreskúmanie ich napadnutých rozhodnutí. Z tohto dôvodu bolo ESLP aj konštatované porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vzhľadom na to, že ústavný súd zrušil svoje uznesenie sp. zn. II. ÚS 296/09 zo 17. septembra 2009 v celosti, považoval za nutné opätovne sa venovať aj prieskumu námietok vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu.

Teda čo sa týka napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu, námietky sťažovateľa neboli najvyšším súdom pripustené k ich vecnému prieskumu, keďže vo veci podľa názoru najvyššieho súdu nedošlo k splneniu podmienok prípustnosti dovolania. Sťažovateľ podal dovolanie z dvoch nosných dôvodov. V prvom tvrdil, že nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, a zároveň konštatoval nedostatok svojej pasívnej legitimácie pri reivindikačnej žalobe. V druhom tvrdil, že okresný súd vo veci rozhodol „o ňom bez neho“, a to aj napriek ospravedlneniu neúčasti na pojednávaní z dôvodu práceneschopnosti a žiadosti o odročenie pojednávania.

Podľa názoru ústavného súdu sa však najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia s námietkami dovolania odporcu (v konaní pred ústavným súdom sťažovateľa, pozn.) podrobne vysporiadal. Po vyhodnotení ostatných zákonných podmienok prípustnosti dovolania (s negatívnym výsledkom, pozn.) pristúpil najvyšší súd k preskúmaniu sťažovateľom tvrdených námietok.

K námietke nedostatku spôsobilosti byť účastníkom konania sa najvyšší súd vyjadril takto: „*Odporca v dovolaní tvrdil, že navrhovateľ nemal spôsobilosť byť účastníkom konania a súčasne nebol aktívne legitimovaný od počiatku konania. Namietal tiež nedostatok svojej pasívnej legitimácie v konaní.*

Podľa § 237 písm. b) O. s. p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania.

Podmienkou, aby niekto mohol byť účastníkom občianskeho súdneho konania je, že musí byť na to spôsobilý. Spôsobilosťou byť účastníkom konania sa rozumie spôsobilosť subjektov mať procesné práva a povinnosti, ktoré procesné právo priznáva účastníkom konania. Ide teda o procesnú subjektivitu. Túto spôsobilosť upravuje Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 19 tak, že ju má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti, inak len ten, komu ju zákon priznáva. Citované ustanovenie sa odvoláva na hmotné právo, t. j. Občiansky zákonník.

Podľa § 7 Občianskeho zákonníka spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením a smrťou táto spôsobilosť zanikne. V zmysle jeho ustanovenia § 18 spôsobilosť mať práva a povinnosti majú aj právnické osoby.

Z uvedeného vyplýva, že navrhovateľ mal v priebehu súdneho konania a aj v súčasnosti v dovolacom konaní má spôsobilosť byť účastníkom konania. Túto spôsobilosť byť účastníkom konania a prípadnú následnú vadu konania v zmysle § 237 písm. b) O. s. p. je podľa ustálenej praxe potrebné odlišovať od tzv. vecnej legitimácie účastníka..., ktorá je z hľadiska prípustnosti dovolania irelevantná (viď R 34/1993). Preto tvrdenia odporcu uvádzané v dovolaní, ktoré sa týkajú vecnej legitimácie, sú pre prípustnosť dovolania právne bezvýznamné.

Dovolateľ v dovolaní ďalej namietal vadu podľa § 237 písm. f) O. s. p.

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky: 1) odňatie možnosti konať pred súdom, 2) to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3)

možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vady, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f) O. s. p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci nejde z dôvodu, že prvostupňový ako aj odvolací súd pri prejednávaní a rozhodovaní veci postupoval v súlade s právnymi predpismi a odporcovi neznemožnil uplatniť procesné práva priznané mu právnym poriadkom na zabezpečenie jeho práv a oprávnených záujmov.“

K námietke ospravedlnenia neúčasti sťažovateľa na pojednávaní sa najvyšší súd vyjadril takto: „Podľa § 101 ods. 2 O. s. p. súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti tohto účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvého stupňa bez prítomnosti odporcu vec prejednal a rozhodol na pojednávaní dňa 21. marca 2006 (č. l. 229 spisu). Odporca osobne podaným písomným podaním dňa 14. marca 2006 (č. l. 228 spisu) ospravedlnil svoju neúčasť na vytýčenom pojednávaní z dôvodu práceneschopnosti a požiadal o odročenie pojednávania. K tomuto ospravedlneniu však nepripojil lekárske potvrdenie o svojej práceneschopnosti. Preto ak za takejto skutkovej situácie prvostupňový súd vo veci s poukazom na ustanovenie § 101 ods. 2 O. s. p. vec meritórne prejednal bez prítomnosti odporcu, neodňal mu možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) O. s. p.

Súd môže posudzovať žiadosť účastníka o odročenie pojednávania len z hľadiska dôležitých dôvodov, existenciu ktorých môže preveriť zo skutočností, ktoré sú mu známe v čase rozhodovania o tejto žiadosti účastníka. Dôvodnosť žiadosti o odročenie pojednávania posudzuje súd preto predovšetkým z hľadiska preukázania skutočností,

z ktorej účastník konania vyvodzuje existenciu dôležitého dôvodu v zmysle § 101 ods. 2 O. s. p. Pokiaľ uvedená skutočnosť nie je v čase rozhodovania súdu o tejto žiadosti účastníka hodnoverne preukázaná, zostáva jeho žiadosť iba v rovine nepodložených tvrdení. Žiadosť o odročenie pojednávania je podložená dôležitým dôvodom pre odročenie pojednávania vo všeobecnosti vtedy, ak účastník tvrdí také skutočnosti, ktoré sú vzhľadom k svojej povahe spôsobilé jeho neúčast' na pojednávaní ospravedlniť, t. j. také, ktoré mu neumožňujú sa na pojednávaní zúčastniť a súčasne sú vážne, dôležité a ospravedlniteľné z hľadiska objektívneho tak aj subjektívneho (či mohla byť prekážka predvídaná, prípadne odvrátená).

V prejednávanej veci odporca síce požiadal o odročenie pojednávania, avšak dôležitý dôvod pre takýto postup nepreukázal. Nepredložil totiž lekárske potvrdenie o svojej práceneschopnosti. Pokiaľ teda súd v konaní pokračoval aj po obdržaní žiadosti odporcu o odročenie pojednávania a vec prejednal a rozhodol v jeho neprítomnosti, neporušil ustanovenie § 101 ods. 2 O. s. p. a neodňal mu možnosť pred súdom konať.“

Teda pokiaľ sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že mu procesným odmietnutím dovolania zo strany najvyššieho súdu bol znemožnený prístup k súdu, ústavný súd potrebuje poukázať, tak ako to už sťažovateľovi vysvetlil v zrušenom uznesení ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 296/09 zo 17. septembra 2009, na nasledovné:

Cieľom pravidiel týkajúcich sa prípustnosti dovolania je zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím. Dotknuté osoby musia počítať s tým, že tieto pravidlá budú aplikované. Jednako tieto pravidlá alebo ich používanie nemôžu týmto osobám zabrániť, aby využili existujúci opravný prostriedok (napr. I. ÚS 4/00; vec Pérez De Rada Cavanilles c. Španielsko, rozsudok ESĽP z 28. 10. 1998).

Otázku posúdenia prípustnosti dovolania rieši zákon. Posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa v prípade, ak bolo toto posúdenie

vykonané v súlade so zákonom (mutatis mutandis IV. ÚS 35/02). Postup súdu v súlade so zákonom nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia označeného práva sťažovateľa.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej podstatou je nesúhlas sťažovateľa s právnym názorom najvyššieho súdu týkajúcim sa otázky prípustnosti dovolania v danej veci. Čo sa týka tejto otázky, ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil, že skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným (I. ÚS 188/06). Táto okolnosť nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia sťažovateľovho základného práva už aj z toho dôvodu, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 19/02).

V tomto prípade sa ústavný súd zaoberal posúdením toho, či najvyšší súd najmä pri aplikácii ustanovenia § 237 písm. f) OSP nepostupoval spôsobom, ktorý by bol ústavne nekonformný. S poukazom na podrobné a presvedčivé odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu však dospel k záveru, že spôsob aplikácie tohto ustanovenia najvyšším súdom nevykazuje znaky svojvoľnosti či arbitrárnosti. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti neuviedol žiadnu skutočnosť, na základe ktorej by bolo možné usudzovať, že napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu, ktoré obsahuje podrobné odôvodnenie, má také nedostatky, ktoré by odôvodňovali záver o jeho zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti a v konečnom dôsledku o porušení jeho práv. Skutočnosť, že najvyšší súd kvalifikoval dovolanie sťažovateľa ako neprípustné a že pri tom vyslovil právny názor, s ktorým sa sťažovateľ nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení práva na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie podľa označených článkov ústavy a dohovoru, preto bolo potrebné v tejto časti sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Keďže ústavný súd vyhodnotil napadnuté procesné odmietnutie sťažovateľom podaného dovolania najvyšším súdom ako zjavne neopodstatnené, zostáva mu

v pertraktovanej veci pristúpiť k posúdeniu sťažnostných námietok vo vzťahu k rozhodnutiam okresného súdu a krajského súdu.

Čo sa týka napadnutého rozhodnutia okresného súdu vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa týmto rozhodnutím, ústavný súd poznamenáva, že v citovanom čl. 127 ods. 1 *in fine* ústavy je zakotvený princíp subsidiarity, podľa ktorého ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťou iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Proti napadnutému rozhodnutiu okresného súdu bolo prípustné odvolanie (ktoré sťažovateľ aj podal) a na jeho základe odvolací súd bol oprávnený, ale aj povinný poskytnúť základným právam alebo slobodám sťažovateľa ochranu v prípade zistenia, že okresný súd svojím postupom alebo rozhodnutím do nich zasiahol. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Ústavný súd preto túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľove námietky v konečnom dôsledku primárne atakujú nesprávne právne posúdenie vecí okresným súdom, s ktorým sa krajský súd mal iba stotožniť, ústavný súd sa argumentačne venuje predmetu sťažnosti, tak ako už bol vymedzený, a pri jeho posúdení používa rozhodujúcu argumentáciu okresného súdu.

Problematickým z pohľadu sťažovateľa v prerokúvanej veci teda bolo to, že ako súdny exekútor v priestoroch, ktoré mal oprávnený z exekúcie v prenájme, ponechal zapečatené odňaté hnutelné veci. Tie mali byť ďalej speňažené a výtťažok z ich predaja mal byť pripísaný v prospech oprávneného z exekúcie. Keď sa však oprávnený z exekúcie dozvedel o prerušení exekúcie a nutnosti odňaté zapečatené veci vydať správcovi konkurznej podstaty, tieto veci odmietol správcovi konkurznej podstaty za prítomnosti sťažovateľa vydať.

Správca konkurznej podstaty si nárokoval vydanie zapečatených vecí reivindikačnou žalobou voči sťažovateľovi.

Sťažovateľ sa poukázaním na § 126 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v rozhodnom znení (ďalej len „Občiansky zákonník“) odvoláva na to, že on nebol detentorom zapečatených vecí a ani ich neodmietol nikomu vydať (tak konal predsa oprávnený z exekúcie a nie sťažovateľ; sťažovateľ sa na celú situáciu iba bezmocne prizeral a poučil oprávneného z exekúcie, že svojím konaním porušuje zákon), dokonca pri vydávaní vecí poskytol správcovi konkurznej podstaty všemožnú súčinnosť, a tiež na to, že exekučné konanie bolo vo veci prerušené, a preto vo veci nekoná v postavení súdneho exekútora.

Podľa § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka vlastník má právo na ochranu proti tomu, kto do jeho vlastníckeho práva neoprávnene zasahuje; najmä sa môže domáhať vydania vecí od toho, kto mu ju neprávom zadržuje.

Podľa § 126 ods. 2 Občianskeho zákonníka obdobné právo na ochranu má aj ten, kto je oprávnený mať vec u seba.

Okresný súd a krajský súd zaujali k veci taký postoj, že uplatnené zádržné právo nepovažovali za platne vzniknuté, keďže oprávnený z exekúcie nebol povinný správcovi konkurznej podstaty vydať veci, ktoré u neho súdny exekútor zapečatil, tie bol povinný vydať iba súdnemu exekútorovi. Vzhľadom na to bol súdny exekútor vybavený pasívnou legitimáciou pri reivindikačnej žalobe správcu konkurznej podstaty na vydanie vecí. Tento názor bol podrobne rozpracovaný v napadnutom rozhodnutí okresného súdu a vychádzal z podstaty právnej úpravy inštitútu zádržného práva a zmluvy o úschove. V konečnom dôsledku okresný súd v napadnutom rozhodnutí uzavrel, že zapečatené veci odňaté v exekúcii z dispozičnej sféry povinného sa bez ohľadu na to, či sa na sťažovateľa pozeráme ako na osobu súdneho exekútora alebo zložiteľa vecí do úschovy, nachádzali v jeho dispozícii.

V posudzovanom prípade tak proti sebe stoja dve tvrdenia. Na jednej strane je tvrdenie sťažovateľa, ktoré pripomína jednoduchú didaktickú hru detí „Stratila sa šatka“, pri ktorej sa žiakom rozdajú papiere s číslami, ktoré sú napísané aj na tabuli. Čísla závisia od počtu žiakov v triede. Ďalej sa určí vedúci, ktorý vyhlási: „Stratila sa šatka, má ju číslo, napríklad 5.“ Žiak s číslom 5 sa ozve a povie: „Ja ju nemám, má ju číslo, napríklad 2.“ Vypadáva žiak, ktorý povie svoje číslo, alebo žiak, ktorý nestihne číslo povedať rýchlo. V posudzovanom prípade sťažovateľ tvrdí, že on veci nemá, má ich oprávnený z exekúcie. To evokuje záver, že sťažovateľ vec, ktorú u seba fyzicky nemá, ju logicky nemôže vydať. Dôsledkom má byť nedostatok pasívnej legitimácie pri reivindikačnej žalobe, teda jej absurdnosť.

Na druhej strane stojí ako protipól názor okresného súdu a krajského súdu, že zapečatené veci boli predsa po celý čas v dispozícii sťažovateľa, a preto mu uložili povinnosť ich vydať.

Podľa názoru ústavného súdu jedným z podstatných aspektov reivindikačnej žaloby v zmysle § 126 Občianskeho zákonníka je domôcť sa vydania veci, ktorá je neoprávnene zadržovaná. Skutkový stav prerokovanej veci bol taký, že súdny exekútor legálne odňal povinnému v exekúcii hnutelné veci. Týmto momentom mohol byť považovaný za osobu,

ktorá bola oprávnená mať odňaté veci u seba (§ 126 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Na základe uvedeného s odňatými vecami disponoval a ponechal ich detentorovi (tretej osobe - možno iba zhodou okolností oprávnenému z exekúcie – nie je na tomto mieste podstatou skúmať úmysel sťažovateľa a oprávneného z exekúcie).

Správca konkurznej podstaty však na základe príslušnej právnej úpravy bol oprávnený požadovať vydanie vecí. Nakoniec, táto skutočnosť nebola vo veci ani sporná. Sťažovateľ iba tvrdil, že správca konkurznej podstaty mal žalovať o vydanie vecí detentora. S uvedeným tvrdením nemožno súhlasiť z týchto dôvodov:

Ak vychádzame z toho, na čom sa zhodli sťažovateľ aj správca konkurznej podstaty, a teda že odňaté veci bolo treba vydať správcovi konkurznej podstaty, a ďalej vzhľadom na to, že tieto veci bol *ex lege* oprávnený mať u seba sťažovateľ, nemožno od správcu konkurznej podstaty spravodlivo žiadať, aby pristúpil na hru, v ktorej sťažovateľ pred súdom vyhlásil „Stratila sa šatka“ a šiel nevedno kam hľadať ich aktuálneho detentora. Pritom každý detentor mu po jeho príchode mohol povedať to známe: „Ja ju nemám, má ju detentor číslo 2...“ Na správcu konkurznej podstaty by tak podľa názoru ústavného súdu bola kladená požiadavka svojou podstatou absurdná – dokázať nemožné a zažalovať aktuálneho detentora na vydanie vecí. Je to tak z dôvodu, že výpočet potenciálnych detentorov tvorí v tomto prípade nie obmedzená množina žiakov v triede, ako to je v hre, z ktorej po čase jednotlivci vypadávajú tým, že sa pomýlia a povedia z obmedzeného počtu čísel to „svoje“ číslo, ale neobmedzená množina kladných prirodzených čísel reprezentujúca neobmedzený počet ľudí, ktorým môže byť vec ďalej odovzdaná (a tí sa pri odovzdaní môžu donekonečna opakovať), z ktorých pri rozhodovaní o žalobe na vydanie vecí sa každý môže brániť tým, že už vec nemá u seba.

Ďalej je podľa názoru ústavného súdu absurdné požadovať od správcu konkurznej podstaty, aby sa vopred vedel rozhodnúť, aký typ žaloby pri zažalovaní vecí zvolí, či to bude reivindikačná žaloba, alebo bude žalovať napríklad o náhradu škody, pretože správca konkurznej podstaty opäť nedokáže vopred predpovedať, či ten-ktorý detentor bude alebo nebude mať vec u seba, ba čo viac, či medzičasom napríklad nebola zničená, teda či

medzičasom neprestala fyzicky existovať, a vtedy už naozaj niet čo vydať. Podľa názoru ústavného súdu v posudzovanom prípade stačila správcovi konkurznej podstaty pre úspešné zažalovanie veci vedomosť, že sťažovateľ je osobou oprávnenou mať vec u seba na základe toho, že ju povinnému v exekúcii odňal, a preto ju žiadal od neho vydať. V ďalšom konaní bolo už vecou súdov zažalovaných vec zvládnuť a právne sa s ňou vysporiadať. S prihliadnutím na uvedené podľa názoru ústavného súdu všeobecné súdy a najmä okresný súd vo veci postupovali prezieravo a vec vyriešili najefektívnejším možným spôsobom, keď nepripustili reťazenie vzniknutého sporu na základe prázdnej námietky sťažovateľa dostratena. Vzhľadom na to ústavný súd odmietol aj túto časť sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na už uvedené ústavný súd v zmysle dikcie ustanovenia § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, že sťažnosť ako celok odmietol.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci (zrušenie napadnutých rozhodnutí, priznanie primeraného finančného zadosťučinenia a náhrada trov konania) stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. novembra 2016